

Popularnonaukowy opis badań

W każdym postępowaniu sądowym, w którym przeprowadza się dowód z opinii biegłego, istotnym problemem dla organów procesowych jest ocena **wiarygodności przedstawianych ekspertyz**. Organy te zwykle nie posiadają specjalistycznej wiedzy z zakresu pewnych dziedzin nauki, co uniemożliwia im zweryfikowanie tych opinii. Opinia eksperta, często stanowi istotny dowód w sprawie i m. in. na jej podstawie, organy procesowe wydają rozstrzygnięcia. Może to mieć istotne konsekwencje dla stron procesu.

W ramach prowadzonych badań, eksperci wykorzystują różne metody badawcze, aby odpowiedzieć na pytania postawione im przez organy procesowe. Z uwagi jednak na to, że wiele spośród tych metod polega na zastosowaniu wiedzy i doświadczenia eksperta, można przypuszczać, że będą oni w różny sposób oceniać ślady. Wciąż nie wypracowano również jednolitych standardów wykonywania ekspertyz, a **metody** stosowane przez ekspertów są mało poznane i **nieskontrolowane pod kątem rzetelności**.

Wszystko to, wzbudza uzasadnione obawy uczestników postępowań sądowych, co do wiarygodności dowodów pochodzących z ekspertyz. Coraz częściej pojawiają się głosy krytyki wskazujące na konieczność weryfikacji, stosowanych przez ekspertów, metod.

Aby zweryfikować daną metodę, niezbędne jest sprawdzenie, czy cechuje się ona intersubiektywnością. **Intersubiektywność** jest cechą, która wskazuje jak zgodne są wyniki osób stosujących tę metodę w tych samych warunkach. Im wyższy stopień intersubiektywności, tym metodę można uznać za bardziej rzetelną, a w konsekwencji za bardziej wiarygodną.

Powodem podjęcia projektowanych badań w ramach rozprawy doktorskiej, jest niski stan wiedzy w zakresie intersubiektywności metod nauk sądowych. Choć wszystkie uwzględnione w projekcie metody są powszechnie wykorzystywane przez ekspertów podczas wykonywania ekspertyz, ich intersubiektywność jest zbadana w niewielkim stopniu, bądź wcale.

Eksperymentom poddano **metody** stosowane w **trzech klasycznych ekspertyzach kryminalistycznych (daktyloskopijnej, pismoznawczej i traseologicznej)**. W badaniu, które składa się z 3 eksperymentów, wzięło udział 90 ekspertów z zakresu trzech wskazanych nauk sądowych. W ramach każdej dziedziny, na podstawie zdjęć dwóch śladów o różnej jakości, każdy z ekspertów miał za zadanie wskazać i nazwać zauważone w danych śladach cechy indywidualizacyjne, ocenić wartość pojedynczych cech oraz ocenić wartość całego śladu. W oparciu o uzyskane dane oszacowano intersubiektywność (zgodność wyników) w aspekcie języka i procedury, odrębnie dla każdej z metod stosowanych w ramach trzech badanych dziedzin.

Podstawowym celem projektu, jest poszerzenie stanu wiedzy o intersubiektywności metod nauk sądowych, rutynowo wykorzystywanych przez ekspertów z zakresu ww. dziedzin kryminalistyki. Badania te, mają za zadanie określić, które etapy badania śladów prowadzone w ramach ekspertyz, są najmniej intersubiektywne. Pozwoli to stwierdzić, w którym aspekcie pracy eksperci najbardziej się różnią oraz na co należy zwrócić uwagę, by te różnice zniwelować. Sprawdzenie poziomu intersubiektywności poszczególnych etapów analizy, pozwoli poznać, które z nich wymagają udoskonalenia i dopracowania. Projektowane badania przyczynią się do znacznego zwiększenia rzetelności ekspertyz kryminalistycznych i uczynienia z nich bardziej wiarygodnego źródła wiedzy dla organów procesowych. Rezultaty badań będą mogły zostać uwzględnione przez organy procesowe podczas oceniania ekspertyz przedstawianych im przez biegłych. Może to mieć ogromny wpływ na rozstrzygnięcia tych organów, zapadające w postępowaniach sądowych.